

Teknikföretagens position

Styrmedel för energieffektivisering
och flexibilitetslösningar

Teknikföretagen

Sammanfattning

- Investeringar i energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar är en mycket viktig pusselbit för att åstadkomma en kostnadseffektiv elektrifiering av samhället och i förlängningen lyckas med klimatomställningen.
- Det är motiverat, baserat på identifierade marknadsmisslyckanden, att införa ett statligt stöd för energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar.
- Ett finansiellt stöd kanaliseras bäst genom de existerande stöden Industriklivet och Klimatklivet.
- Det behövs en plattform, "One-Stop-Shop", där företag kan mötas och skapa gemensamma projekt, få och dela information samt få rådgivning kring möjliga lösningar.
- Statliga satsningar på forskning, utveckling, demonstration och spridning av ny teknik på området kommer behövas under en lång tid framöver.

Inledning

Investeringar i energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar är en mycket viktig pusselbit för att åstadkomma en kostnadseffektiv elektrifiering av samhället och i förlängningen lyckas med klimatomställningen. Energieffektiviseringar innebär att man installerar tekniska lösningar som leder till en lägre energiförbrukning för samma nytta eller produktionsvolym. Energieffektiviseringar ska inte förväxlas med energibesparingar, som i de allra flesta fall bara innebär en neddragning av produktionen, alternativt leder till en lägre komfort. Flexibilitetslösningar innebär på liknande sätt att man installerar modern och/eller smart teknik som möjliggör att elförbrukningen kan flyttas över tid och förläggas under timmar på dygnet när den totala efterfrågan på el är låg och så även priset. Flexibilitetslösningar kan även innebära att företag deltar på nationella eller lokala flexibilitetsmarknader för att bidra till ett stabilare elsystem och därmed möjliggöra för mer förnybar elproduktion i elsystemet.

Motivering för statliga styrmedel för energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar

Industriföretag i Sverige är generellt mycket bra på att effektivisera sina produktionsprocesser och minska sin resursanvändning för att minska sina kostnader, vilket bland annat sker genom investeringar i energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar. Detta ständiga förbättringsarbete gör det möjligt att vara framgångsrik på den hårt konkurrensutsatta världsmarknaden.

Från samhällets sida finns det en efterfrågan på att göra ännu fler investeringar i energieffektiviserings- och flexibilitetsåtgärder, eftersom de leder till en lägre och jämnare elförbrukning som i sin tur leder till ett lägre och jämnare elpris och ett stabilare elsystem. Med fler investeringar i dessa lösningar kan man på ett kostnadseffektivt sätt snabbt få fram mer el till näringslivet och övriga samhället. Detta är extra viktigt i dagsläget när Sverige är mitt uppe i en elkris, med höga elpriser och risk för bortkoppling, och samtidigt ska elektrifiera hela samhället.

En lägre elförbrukning, som ett resultat av framför allt energieffektiviseringar, gör det också möjligt att ersätta fossilbaserad energi inom industriella processer med den el som är outnyttjad. Det går också att exportera den outnyttjade elen till våra grannländer och där ersätta fossilbaserad energi. Dessutom leder en minskad elförbrukning till en lägre miljöpåverkan.

Eftersom samhället gynnas av den här sortens investeringar har staten och EU satt upp mål för energieffektiviseringar. Det svenska målet innebär att Sverige ska bli 50 procent mer energieffektivt till 2030 jämfört med 2005. Även EU förhandlar om ett nytt energieffektiviseringsmål till 2030 som Sverige behöver vara med och bidra till. Om staten ska lyckas med att nå målen krävs det styrmedel eftersom marknadsincitamenten inte räcker för att uppnå målen. Det beror på att företag gör investeringar i energieffektivisering och flexibilitetslösningar så länge de bedöms vara företagsekonomiskt lönsamma. I företagets bedömning tas hänsyn till kostnader som uppkommer för att utbilda personal, skaffa sig kunskaper om tekniska möjligheter, eventuella produktionsstopp som krävs vid implementering, mm. Om samhällets nytta av den här typen av investeringar är högre än den enskilde aktörens nytta finns ett gap som brukar benämnas som ett marknadsmisslyckande och det motiverar statlig styrning med hjälp av rätt sorts styrmedel.

Energimyndigheten har identifierat att det finns ungefär 20% energieffektiviseringspotential inom industrin och möjligheterna till att investera i flexibilitetslösningar bara växer i den digitala omställningen som pågår. För att realisera potentialen behöver hinder som lyfts av industrin överkommas. Hindren handlar bland annat om att: det tar tid och kostar pengar att ta reda på vilken sorts lösning som passar bäst i den egna verksamheten; det finns begränsningar i kapitaltillgången för framför allt små och medelstora företag, installationen kan ställa till problem och stopp i produktionsprocessen, med mera.

För att överkomma de olika hindren behövs flera olika styrmedel. Idag saknas styrmedel för energieffektiviseringar inom industrin. Tidigare har det funnits olika program och finansiellt stöd som ökat incitamenten för den här sortens åtgärder.

Teknikföretagens rekommendationer på styrmedel

Teknikföretagen har låtit konsultföretaget WSP analysera och ge förslag på olika styrmedel som ska få svensk industrin att genomföra fler investeringar i energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar än idag. WSP visar i rapporten att det är motiverat att implementera ett statligt stöd för energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar och ger även förslag på andra styrmedel som kan behövas för att komplettera stödet och överkomma andra hinder på marknaden. Ett ekonomiskt stöd kanaliseras bäst genom något av de existerande stödsystemen som finns i Sverige, för att minska den administrativa kostnaden för alla berörda parter inklusive staten. Stödet kan med fördel bli en del av det existerande Industrikivet och/eller Klimatkivet som båda syftar till att minska utsläppen av växthusgaser. För att läsa rapporten från WSP, se länk [HÄR](#).

Med stöd i WSP:s rapport anser Teknikföretagen att det behövs:

1 Ett ekonomiskt stöd för investeringar i energieffektiviseringar

Ett ekonomiskt stöd för att fler energieffektiviseringsåtgärder och investeringar i flexibilitetslösningar ska genomföras. Detta stöd kan med fördel inkluderas i Industrikivet och/eller Klimatkivet eftersom det finns en indirekt klimatkoppling mellan dessa åtgärder och klimatomställningen. Det bör även ges incitament inom stödet till sektorskoppling och gränsöverskridande samarbeten där någons spill blir någon annans resurs. Ett alternativt stöd är att utforma ett nytt program för energieffektivisering, likt PFE eller Energisteget, men som är öppet för hela näringslivet. Ett annat alternativ är att utforma ett omvänt auktionssystem, som är på förslag från Fossilfritt Sverige, och som innebär att staten ger en summa pengar till de aktörer som kan genomföra effektiviserings- och flexibilitetsprojekt till lägst kostnad. Detta system blir mer kostnadseffektivt, men behöver utformas med eftertanke för att inte bli komplicerat och administrativt kostsamt för små aktörer att delta i.

2 One-Stop-Shop - En plattform att mötas på

En plattform att mötas på, en One-Stop-Shop, för fler investeringar i energieffektiva och flexibla lösningar. Där skulle företag få och dela med sig av information och rådgivning samt samverka för att optimera användningen av

outnyttjad energi och även bygga upp energigemenskaper med mera. Incitamenten för detta bör komma genom det finansiella stödet. Det finns goda exempel på One-Stop-Shops från andra områden inom bland annat industrin och byggsektorn. Forskningsinstitutet RISE har intresse och förmåga att hålla ihop en sådan plattform.

3 Ny teknik för energieffektivisering och flexibilitetslösningar

Satsningar på forskning, utveckling, demonstration och spridning av ny teknik för både energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar behövs kontinuerligt för att elektrifieringen ska lyckas och för att Sverige ska kunna konkurrera när det gäller utvecklingen av ny teknik. En förstärkning av samarbetet mellan industri och akademi är därför viktigt.

Alla nya styrmedel behöver vara långsiktiga, breda, teknikneutrala och kostnadseffektiva!

För mer information, kontakta

Miriam Münnich Vass

Näringspolitisk expert inom klimat och energi

Miriam.munnich@teknikforetagen.se

Om Teknikföretagen

Teknikföretagen är den främsta företrädaren för svensk industri. Tillsammans står våra 4 300 medlemsföretag för en tredjedel av Sveriges export. Uppdraget är att ge företagen bästa möjliga konkurrenskraft. Våra medlemsföretag utgörs både av stora, namnkunniga globala företag som exempelvis Ericsson, Scania, AFRY, ABB och Volvo, samt väldigt många betydligt mindre företag och företag i alla storleksklasser däremellan.

Teknikföretagen